

- В. А. Литвиненко, К. О. Зелінська – Суми : 2011. – 226 с.
8. Краснощекова Н. В. Сюжетно-рольовые игры для детей дошкольного возраста / Н. В. Краснощекова. – Ростов н/д. : Феникс, 2006. – 251 с.
 9. Менджеричкая Д. В. Воспитателю о детской игре : пособие для воспитателей детского сада / Д. В. Менджеричкая / под. ред. Т. А. Марковой. – М. : Просвещение, 1982. – 128 с.

УДК 376.1-056.264-053.4:796.012.1

Н. О. Заковоротна

вчитель-логопед

КУ Сумський ДНЗ № 6 «Метелик»

СУ-ДЖОК ТЕРАПІЯ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У даній статті висвітлено використання ігор та вправ із застосуванням су-джок терапії в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовлення.

В данной статье освещается использование игр и упражнений с применением су-джок терапии в логопедической работе с детьми дошкольного возраста с нарушениями речи.

This article highlights usage of the games and exercises with the application of Su Jok therapy in the logopedic work involving preschool children with speech disorders.

Ключові слова: су-джок терапія, логопедична робота, ігри, вправи, порушення мовлення.

Ключевые слова: су-джок терапия, логопедическая работа, игры, упражнения, нарушения речи.

Key words: Su Jok therapy, logopedic work, games, exercises, speech disorders.

Постановка проблеми. Сформоване мовлення – одна з найважливіших умов всебічного розвитку дітей. Дитині, яка має правильне, розвинене мовлення, легше висловлювати свою думку, збільшується її можливість в пізнанні навколишньої дійсності, активніше відбувається психічний розвиток. Наразі спостерігається зростання кількості дітей, які мають порушення загальної, дрібної моторики та порушення мовленнєвого розвитку. Розвиваючи мовлення дітей, попереджуючи та виправляючи мовленнєві порушення, доцільно звертатися до

нетрадиційних логопедичних технологій. Однією з нетрадиційних з таких технологій є Су-Джок терапія («Су» – кисть, «Док» – стопа). У дослідженнях південнокорейського вченого професора Пак Чже Ву, обґрунтовується взаємовплив окремих ділянок тіла за принципом подібності. Тому, визначивши потрібні точки у системах відповідності можна розвивати і мовну сферу дітей. На кистях і стопах розташовуються системи біологічно активних точок відповідності всім органам та ділянкам тіла. В корекційно-логопедичній роботі прийоми Су-Джок терапії можливо використовувати в якості масажу, для розвитку дрібної моторики пальців рук, а також з метою загального зміцнення організму.

Метою використання Су-Джок терапії в логопедичній роботі є корегування мовленнєвих порушень шляхом використання нетрадиційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням та вивченням впливу нетрадиційних технологій на корекцію мовленнєвих порушень з використанням Су-Джок терапії займалися такі науковці та дослідники, як: засновник Су-Джок терапії корейський вчений Пак Чже Ву, Н. І. Паніна, Н. Ф. Григоренко, Д. А. Богуш, Ю. О. Коваленко. Попередній аналіз наукових досліджень підтверджує необхідність пошуку шляхів формування та розвитку мовлення дітей з допомогою використання Су-Джок терапії.

Мета статті – визначити роль використання Су-Джок терапії як додаткового нетрадиційного методу в корекційній роботі вчителя-логопеда.

Виклад основного матеріалу. Під час корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку в логопедичній групі дієвим є застосування нетрадиційних методів, які спрямовані на покращення фізичного розвитку дитячого здоров'я. Одним з цих методів є су-джок терапія. За допомогою використання су-джок масажерів збагачується знання дитини про власне тіло, розвиваються тактильні відчуття, відбувається масаж біологічно активних точок. Застосування су-джок терапії в логопедичній роботі сприяє руховій активності м'язів, корекційно-відновлювальній роботі, підвищує фізичну і розумову працездатність

дітей, стимулює мовні зони кори головного мозку. Під час корекційної діяльності відбувається стимулювання активних точок, розташованих на пальцях рук з використанням су-джок кульок, кілець, колючих валиків та щупів, балансовочної су-джок сфери.

Форми роботи для нормалізації м'язового тону і стимуляції мовних областей в корі головного мозку, корекції вимови звуку, розвитку лексико-граматичних категорій, вдосконалення навичок просторової орієнтації:

Практичні вправи з використанням су-джок кульки

1. Права долонька дитини лежить на столі. Прокочуємо кульку вліво, вправо. Накриваємо кульку лівою долонною, злегка притискаємо та прокочуємо її по колу, торкаючись кінчиків пальців. Те саме виконуємо тильною стороною долоні. Аналогічні дії виконуємо лівою долонькою дитини.
2. Права рука дитини у вертикальному положенні на столі з упором на лікоть, у долоні знаходиться кулька. Потім кожними двома пальцями починаємо натискати на кульку до мізинця (великий-вказівний, великий – середній, великий - безіменний, великий – мізинець). Ту саму вправу виконати лівою рукою.
3. Долоня дитини лежить на столі. Прокотити кульку від мізинця до краю долоні і так по кожному пальцю до великого.

Практичні вправи з використанням су-джок кільця

1. Права рука дитини у вертикальному положенні на столі з упором на лікоть. Одягнути та прокотити кільце починаючи з великого пальця до мізинця по вертикалі. Аналогічні дії виконати з пальцями лівої руки дитини.
2. Права рука дитини у вертикальному положенні на столі з упором на лікоть. Стискаємо великим і вказівним пальцями кільце. Продовжуємо виконувати стискання великим і середнім, великим і безіменним, великим пальцем та мізинцем. Аналогічні дії виконати з пальцями лівої руки дитини.
3. Права рука дитини у вертикальному положенні на столі з упором на лікоть. Виконати колові рухи кільцем по

долоні, потім «прокрутити» кільце по подушечці кожного пальця дитини. Аналогічні дії виконати з пальцями лівої руки дитини.

Практичні вправи для виконання самомасажу з використанням су-джок кульок

Торкаючись кулькою-масажером певної частини тіла дитини, запитати: де щічки? (дитина відповідає «ось щічки», торкаючись і масажуючи кульками щічки). Називаємо інші частини обличчя: де лобик, де носик, де вуха, де підборіддя, де шийка, де плечі? (дитина торкається відповідної частини тіла легко натискаючи та коловими рухами масажуючи її).

Розвиток пізнавальних процесів та сенсорних еталонів

Практичні вправи для використання су-джок кульок для розвитку пам'яті, уваги, просторової орієнтації

1. Діти виконують інструкцію: одягни колечко на мізинець правої руки; одягни кільце на великий палець лівої руки; стисни кільце вказівним і великим пальцем правої руки; прокоти кільце вздовж вказівного пальця лівої руки; візьми кульку в праву руку і сховай за спину; переклади кульку з лівої руки у праву, переклади кульку з правої у ліву руку.
2. «Яка кулька зайва?» (з використанням кольорових кошиків)

Запропонувати дитині знайти «зайву» кульку серед інших кульок, однакових за кольором. Для досягнення масажного ефекту дитина, наслідуючи дорослого має перемішувати кульки в кошику, потім долоньками лівої та правої руки, виймати кульки з кошику, легенько стискаючи кольорові кульки в долонях. Знайшовши кульку іншого кольору, дитина має пояснити, чому цю кульку покладемо в інший кошик.

3. «Вправо, вліво прокоти». Вправа виконується за столом. Дитина має прокочувати м'яч за інструкцією дорослого (прокоти м'яч вліво, прокоти м'яч вправо- до назв будь-якого предмета). Важливо утримати м'яч на столі.

Практичні вправи для розвитку сенсорних еталонів (основні кольори)

1. Розкласти перед дитиною частинки су-джок кульок жовтого, зеленого,

червоного та синього кольорів. Запропонувати «полагодити» кульки, які розгубили свої частинки. Дитина має знайти та з'єднати частинку кульки з іншою частинкою відповідного кольору.

- Для дітей молодшого віку можна виконати спрощену вправу: попросити подати жовту кульку, зелену кульку, червону кульку, синю кульку. Дію виконувати трьома пальчиками правої руки (великий, вказівний, середній).

- Вправа «Розклади за кольором»

Запропонувати дитині «завершити» розпочаті дорослим кольорові ряди з кульок. Пояснити та співвіднести назви кольорів.

Розвиток імпресивного та експресивного словника

Практичні вправи з су-джок кульками для збагачення та активізації експресивного словника дитини

- Вправа «По долоньці м'яч катаю і тваринки називаю»

Поєднуємо одночасний масаж та активізацію словника дитини з даною, або будь-якою іншою лексичною темою.

Дитина коловими, спіралевидними або іншими рухами прокочує кульку в долоньках під час почергового називання тварин, риб, птахів, комах тощо. До даної вправи під час початкового засвоєння матеріалу, можна додати картинки із зображенням того, кого дитина буде називати.

- «Іде, пливе, летить» (з використанням предметних картинок)

Запропонувати дитині назвати всі види транспорту або істоти, які можуть пересуватися заданим логопедом чином. Під час називання масажними рухами котити кульку у заданому ритмі та напрямку.

- «Пташка – рибка – звір»

Ведучий тримає в руках кульку. Діти утворюють коло й по-черзі повторюють слова «пташка – рибка – звір», передаючи по колу су-джок кульку. Коли ведучий плесне в долоні, дитина, яка в цей час тримає в руках кульку, має назвати пташку, рибу або тварину, відповідно до названого слова.

Формування лексико-граматичних категорій

Практичні вправи з су-джок кульками для формування лексико-граматичних категорій:

- Вправа «Один – багато»

Дорослий котить «диво-кульку» по столу дитині, називаючи предмет в однині. Дитина, спіймавши долонею кульку, відкочує її назад дорослому, називаючи іменник у множині (м'яч – м'ячі, лялька – ляльки, машина – машини).

- Вправа «Назви ласкаво» (з додатковим використанням ілюстрацій із зображенням великих та маленьких предметів, істот)

Дорослий прокочує кульку дитині, називаючи великий предмет у формі іменника однини, дитина, прокочуючи, повертає кульку дорослому, утворюючи та називаючи іменник із зменшено-пестливим суфіксом (стіл – столик, чашка – чашечка, будинок – будиночок).

- Ігрова вправа «Країна протилежностей»

Запропонувати дітям вирушити в країну протилежностей з чарівною диво-кулькою. У цій країні, щоб перейти з вулиці на вулицю, необхідно назвати слово, протилежне за значенням до сказаного вчителем. Гравець передає м'яч тільки тоді, коли назве потрібне слово: м'який – твердий, важкий – легкий, веселий – сумний, голосно – тихо, гаряче – холодно, добрий – злий, високий – низький, далекий – близький, міцний – крихкий, швидкий – повільний, великий – малий, новий – старий, вузький – широкий, сильний – слабкий.

Розвиток фонетико-фонематичної сторони мовлення

Вправа «М'ячик по долоньці стук – ми повторим дружно звук»

Логопед промовляє ланцюжок із голосних звуків. Дитина, наприклад, почувши звук «а» має стукнути долонькою по кульці і повторити цей звук.

Вправа «Співочі звуки»

Дорослий має прокотити дитині кульку, проспівуючи певний голосний звук. Прокочувати кульку можна по столу або долоньці дитини, яку у відповідь повинна відтворити аналогічну вправу.

Вправа «Кульку об долоньку стук – якщо чуємо потрібний звук»

Дорослий промовляє голосні або приголосні звуки, дитина, уважно слухаючи, повинна кулькою, затиснутою в правій руці, стукнути по долоні лівої руки.

Використання су-джок кульок та масажних валиків для відпрацювання ритму та автоматизації складу

Вправа «Телеграфісти»

Запропонувати дитині затиснути кульку в кулачок і «відстукати» ритмічний малюнок заданого слова.

Використання су-джок кільця для автоматизації звуку в слові

Дитина разом з дорослим промовляє склад із автоматизованим звуком, почергово одягаючи кільце на кожний палець

Використання кульок для складового аналізу слів

Вправа «Поділи слово на склади»

Дитина називає слово по складах, беручи по одній кульці з ємкості з кульками. Назвавши слово повністю, рахує кількість складів у слові за допомогою кульок. Для виконання даного завдання, кульки мають бути однакового кольору.

Використання су – джок кульок для звукового аналізу слів

Для характеристики звуків використовуються масажні кульки трьох кольорів: червоний, синій, зелений. За завданням логопеда дитина показує відповідний позначення звука кульку. Червоний колір кульки позначає голосний звук, синій колір – твердий приголосний звук, зелений – м'який приголосний звук. Звуковий аналіз слова діти можуть виконувати, використовуючи частинки кульок і картонну смужку з «віконечками» за кількістю звуків. Кулька жовтого кольору використовується для позначення наголосу в слові.

Вправа «М'яч катай і слова складай»

Відбувається складання трьох звукових слів та їх аналіз: дорослий дає дитині м'яч, називаючи звуки заданого слова. Дитина катає м'яч по долоні й складає слово (м - а - к – мак; к - і - т – кіт, п - е - нь – пень).

Використання су-джок кульок для побудови схеми речення

Вправа «Склади речення»

Дорослий пропонує дитині послухати слова, які він промовляє та із заданих слів скласти речення. Наприклад: «дівчинка», «грати». Дитина має катати м'ячик по долоні, складаючи речення з цих двох слів. Поступово, кількість слів для складання речення збільшується.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Використання Су-джок терапії як додаткової інноваційної здоров'язберігаючої технології в корекційній роботі з дітьми дошкільного віку сприяє розвитку не лише загальної та дрібної моторики, але й впливає на розвиток мислення, пам'яті, пізнавальної та мовленнєвої діяльності дітей. Під час проведення вище наведених ігор та вправ із застосуванням су-джок елементів, доходимо висновку, що заняття стає жвавішим, настрій та емоційний фон вихованців поліпшується, паралельно із корекційним впливом, відбувається оздоровчий ефект використання даної технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пак Чжэ Ву. Основы Су-Джок терапии / Пак Чжэ Ву. – М. : Академия, 2001.
2. Григоренко Г.І. Нетрадиційні методи оздоровлення дітей дошкільного віку: Навчальний посібник / Г.І. Григоренко, Н. Ф. Денисенко, Ю. О. Коваленко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2006.
3. Пак Дже Ву. Применение Су-Джок терапии при коррекции речевых нарушений у детей / Пак Чжэ Ву. – М. : Академия, 2007.
4. Пак Дже Ву. Применение Су-Джок терапии для детей дошкольного возраста / Пак Чжэ Ву. – М. : Академия, 2002.
5. Шеремет М. К. Організація корекційно-розвивальної роботи в групах для дітей з порушеннями мовлення (орієнтовне планування та методичні рекомендації) / М. К. Шеремет, Л. Л. Стахова, І. В. Кравцова, А. І. Кравченко. – Суми, 2016.